KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník
37/38/2006
13. prosince 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

JAK VYJDEME PŘÍŠTĚ

První číslo příštího roku vyjde 10. LEDNA 2007

Otevřete brány!

Čtení: Žd 1,1-3a
Text: Ž 24,7-10

Tahle píseň se zpívala jednou za rok před branou chrámu, který stál v Jeruzalémě. V té chvíli byla brána zavřená.

Brána vždycky dělí prostor na dvě části – před branou a za branou. Vlastně brána ne, rozděluje zeď kolem brány. Brána může oddělovat (když je zavřená) nebo spojovat (je-li otevřeno). Některé brány jsou trvale zavřeny, jiné se otvírají jen někdy, když je „den otevřených dveří". Některé brány byly po desetiletí zavřené a najednou se otevřely.

Úkol brány není zavírat, nýbrž otvírat. Brány se stavějí do zdí, do hradeb a budov. Zdi mají být neprůchodné, ale brána, to je přerušení neprůchodnosti, otvor do překážky. Zeď z kamene nebo betonu, ostnatý drát, stráže jsou na jednom místě vynechány. To je brána.

V bráně je pohyb, vchází se a vychází. Je-li pohyb všude, před branou houstne. Před dvěma tisíci lety v bráně dokonce zasedaly soudní tribunály. Krásný obraz: soud je místo pohybu - od minulosti do budoucnosti: takhle to bylo - a tak to bude. Pohyb dostal nový impuls.

Zdi se stavějí, aby oddělovaly. Třeba větší lumpy od menších – to je vězení. Nebo – to je moje (naše) a to tvoje (vaše). Zeď si stavějí kolem svých sídel boháči, možná aby zvenčí nebylo vidět, jak obyčejný život se vede uvnitř, za zdí. Zdi jsou z kamene a betonu, ostnatých drátů, ze zákonných ustanovení. Také z myšlenek, z idejí, z názorů. Stavějí se zdi z tradic a z historie, z kultur. Také z barvy pleti nebo z náboženství. Dokonce i uvnitř jednoho náboženství: třeba evangelíci a katolíci, šíitové a sunnité…

Jsou zdi mezi lidmi, národy i mezi generacemi. Zdi si dokonce staví člověk uvnitř sebe sama. Některé později zbourá, protože byly špatné, jiné se osvědčí… Protože zdi mohou být dobré, nebo taky ne.

Ale každá zeď má bránu, kudy lze vejít nebo vyjít. Nebo alespoň škvíru, kudy lze nakouknout. To platí pro zeď z betonu i z idejí. A škvíru lze rozšířit a vejít.

> *Brány, zvedněte výše svá nadpraží,*
> *výše se zvedněte, vchody věčné,*
> *ať může vejít Král slávy.*
> *Kdo to je Král slávy?*
> *Hospodin, mocný bohatýr,*
> *Hospodin, bohatýr v boji.*
> *Brány, zvedněte výše svá nadpraží,*
> *výše je zvedněte, vchody věčné,*
> *ať může vejít Král slávy.*
> *Kdo to je Král slávy?*
> *Hospodin zástupů,*
> *on je Král slávy!*
>
> *Ž 24, 7-10*

Brána, o níž mluví žalm, tvoří vchod do izraelského chrámu. Jednou za rok tam probíhá slavnost, trochu divná: Izrael slaví, že vjíždí Bůh. To se vynesla truhla smlouvy, obešlo se s ní několik míst, z potoka se nabrala voda a s ní se ubírali zpět do chrámu. Na chrámovém nádvoří svítila spousta světel, lidé zpívali, tancovali a volali „sláva" a „vchází Král"! A mysleli tím samotného Hospodina (to ničím neoslabíme a nezamluvíme)…

Ale může Bůh někam vcházet nebo odtud vycházet? Přece není tady nebo tam! Je všude! Nojo, jenže nikde není tak, aby jeho existence byla vidět nebo slyšet. Proto je v Bibli napsáno: „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme," proto reformátor Luther říkal „sola fide", „pouze vírou". Důkazy a smysly tady nic neřeknou. Pak se zdá, že Bůh někde je a někde není.

Chrámová brána rozděluje (ostatně jako každá brána) svět na dva prostory: uvnitř a venku. Uvnitř chrámu je bezpečí, chráněný prostor, křesťané někdy říkají „spasení". Venku - se žije, tam to tepe. Ale je možné, že Bůh tam je a tady ne? Copak se dá svět takto rozdělit? Nebo to má svět v sobě, tohle rozdělení? Jako že je nějaký svět dobrý a nějaký zlý, jak to říkají gnostikové a new-age-isté? Že hmotný svět je špatný, a svět ducha dobrý? To snad ne! Copak hmotný, materiální svět není také krásný? A není i duchovní svět plný nebezpečí a temných zákoutí? A copak Pán života i smrti není pánem i hmoty? Žalm začíná: „Hospodinova je země se vším, co je na ní." Celý svět, hmota i duch, tělo i mysl, příroda i stroje, lidé i všechno, co je obklopuje, všechno má jeden původ i cíl.

Jak by potom bylo možné, že Bůh někde je a někde není? A jak by mohl odněkud někam vcházet, vjíždět?

Dokončení na str. 2

Jaký je náš úděl?

Starozákonní Kazatel 3,19 nevidí žádný rozdíl mezi údělem lidí a zvířat. "Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí." Přesto připojil k tomuto smutnému úsudku dvě otázky. V 21. verši se otáže: "Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi?" A na konci dalšího verše se ptá: "Kdo dá (člověku) nahlédnout, co se stane po něm?" Na tyto otázky, z nichž cítíte nevyslovenou, nejasnou touhu po jiném, lepším údělu, odpovídá Nový zákon evangeliem o narození Spasitele, jenž vrací hříšnému člověku ztracenou důstojnost Božích dětí a nový život. Kazatelova beznaděje na vítězství nad smrtí zaznívá z výroku známého židovského amerického herce, režiséra a spisovatele Woody Allena, jak ho citovaly nedávno Lidové noviny: "Neříkám, že nechci umřít. Jen nechci být u toho, až se to stane." Nemám a ani nechci mít po ruce jiný opačný výrok než apoštolův, jenž nesdílí strach ze smrti, neutíká a neschovává se před ní, ale vyjadřuje vítěznou pravdu, která se ho zmocnila:"Život, to je pro mne Kristus, smrt je pro mne zisk" (Fp 1,21 - stále překvapující!).

Do našeho strachu ze smrti, který podlamuje jistotu naší víry, přináší apoštol Boží Kristovo světlo, v němž je vše tak, jak má být a jak bude: vítězný život z lásky a v lásce. Apoštol v tomto světle žije, jinak by se stěží přiznal k touze "odejít a být s Kristem", což pokládá za mnohem lepší, než "zůstat v tomto těle". Jeho vítězné vyznání nám otevírá uši i srdce k tomu, abychom vykročili ze své malé víry a cele se spolehli na svého Pána Krista, jenž přemohl smrt. Apoštol už v ní nevidí nepřítele! Ten by chtěl za smrtelníkem zavřít své těžké, temné brány navždy. Kristus jej však přinutil otevřít je, aby smrtelník mohl vstoupit do pravého života. Smrt je neodpustitelná, nezbytná stanice, jíž musí projet. Nemá se lekat, "až se to stane, bude u toho" s nadějí víry, že odchází do života. Vzkříšený Ježíš mu vzkazuje: "Já jsem živ, a také vy budete živi" (J 14,19). To je náš skutečný úděl, kariéra, která je dostupná všem, kdo věří a ještě uvěří.

Tuto kariéru lze dohnat v důchodu a ve stáří i v poslední chvíli, ale jen výjimečně. Ježíš Kristus se svým slovem obrací na každého hříšníka, ať je mladý a zdravý nebo starý a nemocný, a nabízí mu okamžité přátelství ještě dnes. "Kdo mu uvěří, má život věčný" (6,47), neboť přijal v Kristu věčnou Boží lásku, která člověku odpouští jeho hřích i jeho hříchy a daruje mu sílu k lepšímu životu. Věřící už není vydán hříchu a smrti napospas. Vzdoruje jim a vítězí nad nimi potud, pokud se věrně drží Krista a neodchází z jeho světla. Neunikne smrti, ale to jej již nezviklá. Už ví a vyznává, že ani smrt jej nemůže odloučit od Kristovy lásky.

Starozákonní Kazatel není bezbožný, jak by se zdálo z jeho výroku o stejném údělu člověka a zvířete. Pomíjivost - smrt není Kazatelovo poslední slovo, nemá však pro jednotlivého člověka naději na život po smrti. Pomíjivost - smrt přikrývá jako těžký náhrobek všechny lidi i všechno jejich dění na světě. Pro člověka a pro lidské společenství na zemi má Kazatel jen jedno poučení:

Dokončení na str. 2

Pohled na minulé století

Když jsem jako mladý vikář přišel do Jilemnice, bydlel jsem se svou ženou ve škole, která stojí blízko Masarykovy nemocnice. Před vchodem nebo na fasádě školy byl nápis: „V práci a vědění je naše spasení," který stěží přehlédli nemocní lidé na cestě do nemocnice. Mnozí z nich si asi uvědomili, že už je vlastní práce a vědění nezachrání. Kdo z nich žili v zajetí optimismu toho hesla, spoléhali jen na vědění a dovednost lékaře, jemuž se dostanou do rukou. Kdo byli křesťansky věřící, očekávali, že se jim z rukou lékaře dostane pomoci, která má původ v Kristu a jeho lásce. Byly tehdy v nemocnici naše diakonky jako zdravotní sestry a psal se rok 1940. Malému evangelickému sboru, jehož jádrem byly právě evangelické diakonky, jsem v neděli ve škole kázal evangelium Ježíše Krista. Biblická hodina se konala rovněž ve škole, později také v nemocnici zvláště pro diakonky. Sbor se dočkal postavení sborového domu až v roce 1950. Škola svým optimismem a nemocnice svým mementem smrti se staly pro sbor ukazatelem, kudy cesta ke spáse nevede.

Od začátku jsem věděl, že jsem poslán zvěstovat dějiny spásy, kterou uskutečnil Ježíš Kristus svým životem, utrpením, smrtí a svým vzkříšením. Volal jsem na základě Písma k víře v tohoto Spasitele s důrazem na to, čím pro nás byl, i na to, čím pro nás je v přítomnosti, a také na to, čím pro nás bude, že byl včera, že s námi dnes chodí a že přichází, aby nás vzal k sobě. Učil jsem, že naše víra je dobrá a užitečná pro náš dnešek i pro svět, v němž žijeme, ale že je totožná s nadějí v naše dobré skončení a v nový život u Boha. Křesťan žije k slávě Boží, bližním k dobrému, a to v naději, že jej smrt nepohltí. Při návštěvách v nemocnici a zvláště na pohřbech jsem neopomněl mluvit o Kristově a díky jemu i o našem vítězství nad smrtí. Ale nepozoroval jsem, že by za těch deset let mého působení sbor nějak zesílil, spíše po roce 1948 docházelo k úbytku, který jsem nejbolestněji pocítil, když někteří konfirmandi v poslední chvíli po návštěvě církevního tajemníka v jejich rodině nepřišli ke slavnosti konfirmace.

Proti dějinám spásy svět si dělá své dějiny. Místo křesťanské naděje v Krista vzbuzuje naději v rozum, který má člověku připravit dobrou budoucnost. Jeho program zaznívá ze zmíněného hesla: „V práci a vědění je naše spasení." Tento optimismus je nesen vírou v pokrok, jenž se zakládá na nekonečném zdokonalování rozumu. Křesťanská naděje se zakládá na Bohu, víra v pokrok je naděje, jež se zakládá na člověku, na jeho rozumu. Rozum je univerzální, učili pokrokoví osvícenci, je tentýž u všech lidí a ve všech dobách, schopný překonávat překážky, které jsou mu dosud v cestě. Na začátku 20. století, kdy jsem vstoupil do života, rozum se mohl stále ještě chlubit výkony, kterých dosáhl ve století 19. To bylo století velkých objevů v biologii, jejichž mluvčím se stal Charles Darwin (1809-1882). Ten svou vývojovou teorií učil, že člověk, než dospěl do dnešní podoby, prošel celou řadou změn a má tudíž před sebou nepředvídatelný vývoj. Touto poslední spekulací o budoucnosti vybraných jedinců opustil Darwin oblast vědy. Na počátku svého působení v Jilemnici jsem

Dokončení na str. 2

Jaký je náš úděl?

Dokončení ze str. 1

"Boha se boj a jeho přikázání zachovávej. Veškeré dílo Bůh postaví na soud i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé" (Kaz 12,13.14).

Zdá se, jako by stará řecká filosofie, snad starší o jedno století než kniha Kazatel, měla pro úděl jednotlivého člověka více pochopení a hledala, jak mu zajistit vítězství nad pomíjivostí. Vypracovala učení o nesmrtelné duši. Snad ozvuk toho učení najdete v závěru knihy Kazatel 12,7: "A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal." Třebaže středověká církev přijala učení o nesmrtelné duši jako dogma na lateránském koncilu roku 1512 a třebaže toto učení přijala i reformovaná tradice za své, v polovině minulého století došli teologové k závěru, že toto učení není biblické a neodpovídá křesťanské naději, kterou v člověku vzbudil Ježíš Kristus evangeliem o milosrdném Otci, který nás nechce ztratit a vydává za nás svého Syna, aby nás zachránil pro sebe už teď a na věky.

Cesta k prosazení evangelia lásky nad učením o nesmrtelnosti duše vede přes pozorné čtení a osvícený výklad Nového zákona. Nevím kolik, ale jistě je mnoho římských křesťanů i evangelíků, kteří upřímně věří, že "duše naší maminky nezemřela, neopustila náš svět, ale je stále s námi". Chtějí ji podržet na zemi mezi sebou, jako by Bůh nepřipravil svým dětem nový příbytek u sebe a nové tělo slávy v obecenství svatých, v radosti a pokoji. Věřící křesťan má vyhlídku na lepší úděl než je nesmrtelná duše. Smí doufat, že v novém těle bude mít i oči, jimiž z galerie pohlédne na ty, které opustil, a čeká na setkání s nimi v Božím království.

Boží politický program přišel ohlásit jeho Syn, Ježíš Kristus: "Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu"(Mk 1,15). Přiblížilo se v jeho lásce k hříšnému člověku, jemuž podal ruku, aby mohl povstat a žít Bohu k chvále a slávě spolu s jinými, kteří přijali Boží lásku. Tento sbor Kristových bratří a sester není ještě Boží království, ale je jeho náznakem. Není přeludem či halucinací, jak by je ještě posměvači označili. Svědčí o něm učedník Jan, jemuž Bůh dovolil prohlédnout skrz závoj, jenž přikrývá všechno pozemské dění, světské i církevní, aby spatřil nové nebe a novou zemi, kde Bůh přebývá s lidmi a oni jsou jeho lidem. Hle, království Boží, kde smrti již nebude, ani žalu, ani nářku, ani bolesti už nebude (Zj 21). Co teď? Vše je připraveno. Záleží na naší věrnosti.

Život v Božím království je náš poslední úděl.

Josef Veselý

Pohled na minulé století

Dokončení ze str. 1

se setkal už jen s dozvuky darwinismu. Víra v rozum a pokrok získala ve 20.století další podporu v nevídané moderní technice, bez níž už si nedovedeme představit své přebývání na této zemi. A přece dnes v 21. století nikdo už v pokrok nevěří. Technika poznenáhlu ztrácela svůj "spásný" význam, neošálila duši člověka, neodstranila jeho lkaní. Víra v pokrok dostala smrtící rány od dvou světových válek. Po vynálezu atomové bomby zbývá lidstvu život v bázni před atomovou válkou, která by byla kolektivní sebevraždou lidstva. Víra v pokrok ztroskotala na neschopnosti člověka srovnat krok s vědeckým a technickým vývojem; nebo jinak řečeno vývoj ve vědě a technice nezlidštil lidstvo a nepomohl nedokonalému hříšnému člověku v jeho nejvnitřnější bídě.

Po roce 1948 se na místo pokrokářství posadil marxismus, Prohlašoval, že tím, co hýbe dějinami, není duch, ale hmota. Marx nenalezl v dějinách Boha a prohlásil jej za iluzi. Jilemnickým občanům, katolíkům i evangelíkům zůstala tato hmotařská a bezbožná filosofie marxismu nejprve utajena. Komunistická strana jim všem slibovala lepší život, nevěřícím i věřícím. Udiven jsem se tehdy dověděl, že někteří jilemničtí evangelíci (ti "nejzbožnější") byli v Praze přijati Gottwaldem. Mluvil jsem pak s nimi, byli jím oslněni. Jedni časem vystřízlivěli, jiní se církvi odcizili. Zatajením svých skutečných úmyslů získala komunistická strana vítězství ve volbách. Evangeličtí učitelé a rolníci brzy poznali na vlastní kůži důsledky marxistické filosofie. Marx totiž do ní zahrnul i hospodářské a národní zájmy, které posvětil na vědecké. Zestátnění všech prostředků výroby pokračovalo k zestátnění všeho života včetně člověka. Zbavilo jej svobody lidství. Království svobody, spravedlnosti, lidskosti a míru, po němž odedávna lidstvo touží, marxismus proměnil v totalitní komunistický stát, tedy ve vězení. Proto u nás tak neslavně skončil. Naděje pozemského ráje, který komunismus slibuje, bude však stále lákat některé zklamané a okolnostmi ponížené a zdeptané lidi.

Křesťanská církev všech denominací není na tom bez viny. Naopak, kajícně rozpoznala v marxismu Boží soud nad sebou. Přiznala, že nedbala na protesty některých křesťanů ani na vlastní svědomí a ponechala v době feudální sedláky a v době kapitalismu a kolonialismu dělníky bez pomoci, aby z jejich potu a práce žila a obohacovala se křesťanská Evropa a Amerika. Institucní církev se zřekla bratrství, které přece je živým nervem skutečné církve, svou chutí po moci zastínila svědectví, které dluží Kristu, a svou lhostejností k osudu chudých zlehčila skutečné obecenství svatých. Nevěrné a podvyživené církvi poslal Bůh do cesty marxismus, aby se vzpamatovala a kázáním o Boží lásce v Kristu se ujímala chudých tohoto světa. Je to zázrak, že tato církev, která se dala zneužít ve prospěch bohatých a mocných, která mlčela, když měla nahlas mluvit, dostala od Boha novou příležitost zvěstovat evangelium o Boží lásce v Kristu pro všechny lidi, aby ti, kdo uvěří, byli zachráněni pro nový život v lásce, svobodě, spravedlnosti a bratrství a pro život věčný.

Jilemnickému sboru jsem téměř po 40 let proti pokrokářství a komunismu zvěstoval přicházející Boží království spravedlnosti a pokoje v Ježíši Kristu. Proti všelikým pochybnostem a únavě jsem nalézal sílu a pravý rozum v Písmu, ve svědectví apoštolů Ježíše Krista, odkud jsem došel k pevné jistotě, že Bůh odpouští a miluje nad naše pomyšlení.

Posílám touto cestou pozdravení jilemnickému sboru, jeho kazateli a staršovstvu. Jim a všem ostatním bratřím a sestrám gratuluji, že uvěřili a nalezli ve sboru své místo. Samému Bohu sláva! Buď Pánu čest!

Josef Veselý

Vděčná vzpomínka

Na Štěpána, 26. prosince tomu bude sedmatřicet let, co odešel J. L. Hromádka ve věku osmdesáti let. Říkával, že je třeba odstupu padesáti let, abychom plně pochopili, kdo to mezi námi byl. A tak je v jistém smyslu i vděčná vzpomínka předčasná. Těch padesát let, o nichž Hromádka mluvil, si uvědomili účastníci „poutě" na lánský hřbitov v roce 1987 v předvečer 14. září, padesát let od odchodu T. G. Masaryka. Však také brzy nato založili Masarykovu společnost, která svou přípravnou činnost zahájila již v roce 1988.

O J. L. Hromádkovi se u nás, dříve než jsem se provdala a stala členkou rodiny Jaroslava Šimsy, který byl na půdě Akademické Ymky jedním z jeho nejbližších spolupracovníků, mluvilo velmi často. Pamatuji se, jak jsem spolu se svou maminkou – starší bratr Jaromír Procházka byl tehdy na vojně – byly na jeho přednášce ve velkém sále brněnského Stadionu. Bylo úplně plno. Bylo to v roce 1951 nebo 1952? Studovala jsem prvním rokem na filosofické fakultě archivnictví a nebylo pro mne snadné vypořádat se na seminářích marxismu-leninismu s řečmi o neslučitelnosti marxismu a křesťanství a o zpátečnictví – reakcionářství – křesťanů, kteří se tím stávají nepřáteli společnosti. Zdálo se mi, že se budu muset rozhodnout: buď dostudovat a rozejít se s křesťanstvím, nebo odejít z fakulty.

Hromádkova přednáška a později další přednášky a jeho postoj se mi staly východiskem: nenechat se zatlačit do role druhořadých – nepřátelských občanů. Svoboda vyznání je zakotvena v ústavě, je třeba ji hájit. Vláda jedné strany, nové společenské uspořádání, soukromé vlastnictví – to vše je druhořadé. Na prvním místě stojí pro křesťany úkol, pronést touto neblahou dobou evangelium.

Na konci prvního ročníku jsem skládala zkoušku z marxismu-leninismu u asistenta Jaroslava Šabaty. Skončila rozhovorem, co křesťany a marxisty spojuje a v čem stojíme jinde. Tehdy jsem netušila, jak se naše cesty jednou sejdou.

V rozhovorech o J. L. Hromádkovi jsem pokračovala s Janem Šimsou, ale zvláště s jeho maminkou, paní Marií Šimsovou. Měla ho upřímně ráda, znala se s ním od konce dvacátých let, vážila si jeho vzdělanosti a světového rozhledu. Na konci roku 1945 v dopise Marii Hofmanové psala o tom, jak je celá naše společnost „až do morku kostí" poznamenána nacistickou ideologií, a jaká je škoda, že Hromádka po krátkém pobytu v republice odjel do Ameriky. Od roku 1947, kdy se vrátil, si nenechala ujít jedinou jeho veřejnou přednášku. V její písemné pozůstalosti se zachovala celá řada záznamů právě Hromádkových přednášek. Pomáhaly ji orientovat se v nepřehledné světové situaci.

Zajímavé bylo, jak shodně, aniž se o tom domlouvali, oba reagovali na únorové události. Samotný průběh v nich vzbudil zásadní nesouhlas. Bylo jim jasné, že je to konec demokracie, ačkoliv se mluvilo o lidové demokracii. Vzápětí si oba uvědomili: je to na dlouho. Za situaci, která vznikla, jsme spoluodpovědni. Nemůžeme se nechat vytlačit na okraj společnosti. Musíme si uhájit právo a povinnost do nové tvořící se společnosti zasahovat. Bránit tomu nejhoršímu a prosazovat to dobré a správné.

Kdo dnes sepíše řadu osvědčení o národní spolehlivosti a dobrozdání, které Marie Šimsová podávala ve prospěch křivě nařčených, a kdo ví, v kolika případech intervenoval J. L. Hromádka ve věci vězněných. Někdy s úspěchem, jindy s neúspěchem. Jisté je, že napomohl tomu, že Jan Šimsa byl po prodělané žloutence propuštěn z PTP. Stalo by se tak bez Hromádkova zásahu? I tak byl neléčenou nemocí na celý život poznamenán.

Byla jsem u několika setkání Marie Šimsové s Hromádkou. Velmi si jí vážil, skoro bych řekla, že ji ctil, právě tak jako ona jeho. Když se na ni obrátil

Dokončení na str. 4

Otevřete brány!

Dokončení ze str. 1

Žalm říká to, co nějak prožíváme všichni: že Bůh ve světě, mezi námi, je - a není. Že o něm víme - a nevíme. Že bychom o něm chtěli vědět mnohem víc, víc ho vidět, víc slyšet. To by chtěli i ti, kteří si říkají ateisté. Jestli je, tak ať se tedy ukáže a není co řešit! Ať o sobě dá víc vědět! A ono nic moc. „Věřící" od „nevěřících" se liší v tom, že křesťané vědí o Bohu – a vlastně o něm mnoho nevědí, zatímco nekřesťané (pohané, ateisté) o Bohu nevědí, a přesto ho tuší. Přítomný – nepřítomný Bůh, známý – neznámý, poznaný – nepoznaný…

A tak ten zástup, který zpívá jednou do roka ten žalm, přichází do chrámu, kde Bůh – není jinak než jinde. Ten žalm to ví, proto neobrací pozornost dovnitř chrámu, nýbrž ven, před tu bránu. Tam se odehrává to podstatné. Pán Bůh nebydlí v kostele ani ve sborovém domě. Nezdomestikoval v liturgii ani v kultickém nádobí. Není „objektem" bohoslužeb ani mše.

Bůh je tam, kde ho lidé hledají. Lidé přicházejí do chrámu, do kostela, modlitebny, do sborového domu, kde Bůh není víc, než jinde. Ale když lidé přicházejí, Bůh je uprostřed nich v tom přicházení. Přichází po lidských cestách. Nepřelétá přes hradby, nesnáší se jako anděl na křídlech. Neobchází hradby, které jsme my nastavěli, ač by to asi dokázal. Čeká před branou, až lidé zevnitř otevřou.

(Neměl tedy pravdu filosof, když řekl, že lidé si boha vytvořili? Lidé ale nevytvořili Boha. jen svým přicházením sami sobě umožňují Přicházejícího vidět. A protože filosof nepřicházel, neviděl Přicházejícího.)

Když budeme podle toho žalmu zpívat „Otevřete brány", pak to neříkáme druhým (aby nám otevřeli), ale především sobě (abychom otevřeli Přicházejícímu). Protože ty nejuzamčenější brány nejsou kolem nás, ale v nás. Nejpevnější fortny jsou z předsudků, zvyků, z tradic – i z těch náboženských. Proto to „otevřete brány hradeb kamenných" znamená „otevřete brány hradeb srdcí svých".

„Otevřete, aby mohl dál." Při slavnosti inaugurace izraelského krále byly brány uzavřeny a nosiči s truhlou nemohli vejít. To byl záměr. Nosiči se museli ptát: „Kdo smí vejít? Kdo je hoden trůnu v chrámu Nejvyššího? Kdo je náš Král?" A lid jim musel odpovědět: „Hospodin zástupů, On je Král slávy!" To se několikrát opakovalo, aby bylo jasné, že takových, kteří by rádi vešli a posadili se na ten nejvyšší trůn, je nejen v politice, nýbrž i v lidské mysli strašně moc.

Rok co rok si všichni připomínají, co se ví, ale zapomíná se na to: že Bůh je přítomný, ale vždy jen tak, že přichází. Je to zvláštní: Bůh žádá, aby mohl vstoupit, sám velký Bůh – a prosí! Lidová tradice říká, že Bůh je všemohoucí, a kdo je všemohoucí, nemusí prosit. A tady Bůh prosí, aby neporušil svobodu člověka. A přijde, jestli člověk jeho přicházení přijme. Když ne, Bůh zůstane před branou. Mocný Král, „bohatýr v boji" - a prosí o vstup.

Paradox přímo vánoční. Totiž: co jste čekali, když jste mysleli na to, co by se mělo ve světě změnit? Revoluci a revolucionáře, supermana nebo superpolitika, supervůdce nebo snad superkazatele? To už tu bylo, všechno! Ale to je nové: dítě, zranitelné a zraňované, a je to Král, posel moci, která se neprosazuje.

Brána kostela v Modřanech je jedna, ale bran je mnoho. Zdi mezi národnostmi, náboženstvími i sociálními skupinami, mezi katolíky a evangelíky, mezi bílými a Romy, levičáky a pravičáky, konzervativci a liberály, mezi zdravými a nemocnými, mladými a starými, mezi dětmi a rodiči. Ale ve všech zdech jsou brány a do nich všech může vstupovat Přicházející.

Kdo nechá „zavřeno", nepotáže se se zlou. Jen ztratí jednu příležitost. Ale každá přivřená nebo zavřená brána znamená další neprostupnou hradbu. Pro koho jsou dobré hradby, které zůstanou zavřeny, komu prospějí?

Ve vzduchu ale pořád visí otázka: co je to „otevření", jak to vypadá? Protože, kdybych to (případně, eventuálně) chtěl učinit? Konec poezie, ať to zazní naplno!

Z podobného důvodu se v žalmu ptají ti, kdo vcházejí s truhlou, dvakrát, kdo smí vstoupit. Aby naznačili nebezpečí: vstoupit může kdokoliv. A kdokoliv může dosednout na trůn Nejvyššího, pokoušet se o to. Tomu se v křesťanství říká „pokušení". A komukoliv může člověk podlehnout - tomu se v křesťanství říká „hřích".

Tak tedy: otevřít brány Hospodinu není tajemný duchovní úkol. Znamená to pustit do své mysli především pokoru. „Já" jsem jeden z mnohých, jedna buňka v organismu světa, důležitá jako všechny ostatní, a ostatní jsou stejně důležité jako já. Z toho roste trpělivost, soucit, odpuštění, odvaha, tedy láska – a radost. Pak otevřít brány kostela nebo nového sborového domu neznamená jen otevřít, aby lidi mohli vcházet, ale aby mohli i vycházet, prostě aby se cítili svobodní. Vcházet, vycházet, setkávat se…

Otevřít brány Hospodinu znamená nepustit na ten trůn žádné ostatní „páníčky": strach, lhostejnost, touhu po moci, majetku, módu, pocit bezvýchodnosti, nudu. Na nejvyšší trůn nesmí dokonce ani moje jméno, moje práce nebo lenost, dokonce ani moje milá a můj milý, moji nejbližší. A už vůbec tam nesmím já sám.

„Kdo je to, ten Král slávy?" ptá se žalm. Odpověď je jasná (Hospodin). Odpověď je ale pořád nová, protože my znovu přicházíme a tak se setkáváme s Přicházejícím, pokaždé znovu, nově.

Dnes je adventní neděle. „Advent" je latinsky „příchod". Ne Vánoc, Ježíška ani svátků klidu a míru, však to známe! To „jen" Přicházející přichází vstříc našemu přicházení. Příchod Přicházejícího není naše starost. Naše starost je pouze mít otevřeno, totiž nedovolit nikomu nepravému dosednout na trůn Nejvyššího. A o příchod a o vše ostatní se postará Přicházející sám. Amen.

Pavel Klinecký

O dialogu s Erazimem Kohákem

**** Pohybujete se na půdě akademické, politické i církevní. Kde je podle vašich zkušeností největší ochota a připravenost vést skutečný dialog?***

Podle mé zkušenosti to nezávisí na prostředí tolik, jako na lidech. Lidé bázliví - či biblicky řečeno, lidé malověrní - se křečovitě drží své pravdičky, ať už je to politické vyznání, doslovný citát z Bible - nejlépe v kralické češtině, jak to Pán Bůh opravdu napsal - nebo své teorie. Naopak lidé důvěřující ať Bohu, svobodě nebo té Pravdě, kterou hledáme a která nás vždy převyšuje, se otevřenosti nebojí. Důvěřují, že Pravda nás osvobodí. S lidmi malověrnými i lidmi otevřenými jsem se setkal ve stejné míře v kruzích akademických, církevních i politických. Snad jen v některých sektách jsem se střetl s takovými skanzeny zkamenělé křečovitosti, která vylučuje otevřenost.

**** Aktuálním tématem je mezináboženský dialog. K jakému cíli by měl směřovat?***

Tak bych to nikdy nepostavil, leč budiž. Tím cílem by mělo být porozumění. To znamená porozumění druhému, tedy schopnost podívat se na svět jeho očima, ať porozumím, proč jemu se jeví jako osobě zřejmé a jasné něco, co pro mě je zcela nepřijatelné. Pochopit, jak druhý chápe svět a své místo v něm, to mi připadá jako základ. A potom porozumět sobě. Tu mám na mysl schopnost podívat se na sebe z odstupu a uvědomit si, jak mně se jeví svět a proč se mi některé věci zdají jasné. Uvědomit si, že co pevně věřím, je opravdu něco, co věřím, byť z dobrých důvodů, leč ne skutečnost sama.

**** Na půdě mezicírkevní také po léta probíhal a probíhá dialog. Přesto však v určitou chvíli dialog končí a dochází k rozdělení. Kdy je oprávněné ukončit rozhovory a přejít k činům?***

O jaké činy vám jde? Myslíte jako kdy měl koncil ukončit dialog s Husem a upálit ho?? Takovou otázku lze položit a zodpovědět jen v souvislosti s určitou situací, která vyžaduje rozhodnutí. Leč obecně: nepovažuji dialog a činy za dva způsoby jednání. Dialog je způsob života. Můžeme žít - tedy průběžně hovořit i jednat - dialogicky, a nebo také dogmaticky, s úctou k Pravdě i bližním, nebo panovačně. Smyslem života v dialogu přece není přesvědčit druhého, nýbrž porozumět jemu i sobě, a to v hovoru i v jednání.

**** Co je podle vás ještě třeba kromě informovanosti a dialogu, aby se o ekologii nejen mluvilo, ale také se něco významného změnilo?***

V tom bych vás odkázal na Ámose 4,6. V blahobytu je velice obtížné přesvědčit lidi o potřebě změny. Přál bych si, aby to tak nebylo, obávám se, že tomu tak je - že teprve čistota zubů, tedy že teprve až začneme pociťovat následky ekologické nezodpovědnosti na vlastní kůži, budeme ochotni i jednat. Zatím následky dopadají těžce na mimolidské živočišné druhy jako lední medvědi a na lidi tam, kde přežívání vždy bylo okrajové, jako v Darfuru, kde desertifikace pastvin vedla ke genocidě. Možná to u nás začne, až bude benzin za devadesát korun litr. Ač kdo ví, snad to s námi bude jako s Jonášem v Ninive.

**** Upozorňujete na rozpad nadpotřební civilizace, jíž jsme i my křesťané aktivními účastníky. Vedete na toto téma s církvemi rozhovor a nacházíte z jejich strany podporu?***

Mnoho let jsem měl na dva tucty pozvání ročně do církevních sborů. Teď již oba stárneme, za týden bude manželce osmdesát, a tak zpomalujeme - ač dál píši a občas hovořím. Odezva v církvích je různá, docela podle toho, co jsem vám řekl na začátku. I v církvích jsou lidé křečovití, kteří ve víře hledají sebepotvrzení, a lidé věřící, otevření, kteří naslouchají slovu Božímu. Reagují podle toho. Když hovoříte o potřebě změny našich navyklých představ a jednání, mnohé to ohrožuje, i když si o sobě myslí, že jsou „pevní u víře a v Písmu kovaní" - a i když to, co říkáte není nic, co by se nedočetli třeba v páté až sedmé kapitole Matoušova evangelia. Jenže jsou i ti, kteří znají sílu Ducha svatého a nebojí se otevřenosti.

**** Lze vůbec tomuto krachu předejít, nebo se na něj můžeme už jen připravit?***

To už je otázka odborná, ne filosofická. Pokud se rozhodneme žít ohleduplně k světu a spravedlivě vůči svým bližním, jak nás učí již citovaný Ámos a další, můžeme se naučit žít tak, abychom zemi dál neničili, i když nemůžeme zvrátit některé změny, ke kterým už dochází. Jenže to opravdu znamená rozhodnout se žít skromně a vděčně, což křesťané sice hlásají, avšak většinou se tím neřídí.

**** Vaše filosofické pojetí vychází z úsilí o orientaci vztahu člověka k Bohu. Můžete na závěr povědět, jak komunikujete s Bohem?***

Nemyslíte, že Mt 6,6 je šitý jako na míru vaší otázce? To přece každý křesťan zná. Především s Bohem žije, sub specie aeterni, říkával Masaryk. Pak naslouchá, tedy čte Bibli, ale ne aby tam našel důkazy, že „má pravdu", ale otevřeně, aby v příběhu Božího obcování se svým lidem viděl a slyšel Boží přítomnost. To je důležité, číst každý den, a otevřeně. A také hovoří, obrací se k Bohu, když se probouzí a usíná, když před jídlem děkuje. Odtud těch pět denních modliteb. No, a to všechno dělá společně, v onom svatých obcování. Ale nemluví o tom. Zamyslete se nad Mt 6,6!

**** Děkuji za rozhovor.***

Připravil Bronislav Matulík

(Bratrská rodina 10/2006)

Číst je dobré

Se mnou je to teď tak: dobrá a špatná nálada se u mě střídají jako dubnové počasí. Jeden den na své kulhání úplně zapomenu, ale druhý den skuhrám, o co všecko mě zranění připravilo. Maminka Krůta tomu ovšem nechce jen tak přihlížet, a proto se rozhodla s mou mrzutostí něco udělat. Sehnala mi několik čísel "Trojského koníka" z pražské zoologické zahrady. Vy nevíte, co je "Trojský koník"? Jsou to sešity s krásnými snímky rozmanitých živočichů a se zajímavým povídáním o zvířátkách. Moc mě baví prohlížet si ty obrázky. Často tam objevím fotografie zvířat, která jsou pro mne úplně neznámá - třebas africká komba s obrovskýma očima, australská ježura nebo rozmanití směšní tučňáci.

Jednou, když se mě zas zmocnila špatná nálada, maminka řekla: "Jestlipak ale, Krůtě, víš, že dávno před "Trojským koníkem" byl také trojský kůň? Já ti o něm něco povím." Maminka Krůta je opravdu moc vzdělaná a umí poutavě vyprávět. Proto na chvíli ztratím zájem o nohu a pozorně poslouchám. Tak tedy:

"Podle staré pověsti dobývali kdysi Řekové maloasijské město Tróju. Obléhali ho deset let, ale Trójané se stále nevzdávali. A tehdy zhotovil muž jménem Epeios ze dřeva obrovského dutého koně, do kterého se ukryli nejstatečnější řečtí hrdinové. Ostatní Řekové předstírali, že se vzdali obléhání, a odtáhli na lodích na blízký ostrov. Trójané, rozradostnění myšlenkou, že válka skončila, uviděli před hradbami opuštěného dřevěného koně a rozhodli se zatáhnout ho do města. Marně je varoval kněz Laokoon, že to s tím dřevěným koněm může být válečná lest. Trójané si nedali říct a za velikého jásotu koně přivlekli do města. V noci však z koňského břicha vyskákali ukrytí bojovníci a také ostatní řečtí dobyvatelé se vrátili narychlo z ostrova. Město bylo zničeno a obyvatelé byli zčásti pobiti a zčásti odvlečeni do zajetí. - Teď už tedy, Krůtě, víš, co to je trojský kůň. Ale jestli se chceš dozvědět víc takových příběhů, musíš se naučit číst. Já ti je nebudu pořád vyprávět," skončila maminka Krůta. A tak se učím s maminkou luštit písmenka.

Docela mě to baví a těším se, jak si budu číst.

Četba bývá užitečná,
četba nudu zahání.
Dobrá četba otevírá
lidem cestu k poznání.

K Vánocům patří také svátek Mláďátek

Co vlastně víme o Mláďátkách?

Zdá se, že tento pojem (Mláďátka s velkým M) už dnes není znám ani v našich církevních kruzích. Potvrdil mně to i malý kvíz v obvodu širší rodiny a přátel. Výraz mláďátka nám zůstává spojen spíše s trvalým zájmem o mláďátka zvířecí. Stará čeština však znala pod tímto slovem i malá dítka – nemluvňátka. V církevním pojmosloví se výraz Mláďátka dochoval až dodnes jako označení pro „Betlémská mláďátka", totiž malé chlapce do dvou let, které dal v Betlémě a okolí povraždit král Herodes (Mt 2,16n). V tomto smyslu nacházíme i definici Mláďátek v Ottově naučném slovníku: „Dítky, které dal povraždit Herodes, doufaje, že mezi nimi zahyne také Ježíš." A hned uvádí i datum svátku Mláďátek v církevním roce: „Památku jejich světí církev katolická dne 28.prosince." (Přes internet je možno ověřit, že jde o církevní svátek „Svatá Mláďátka betlémská". - V němčině: „Fest der unschuldigen Kindlein.")

Pojem vytěsněný z Vánoc až za okraj ?

Událost vyvraždění betlémských dítek, o níž čteme v Novém zákoně pouze v podání evangelisty Matouše (Mt 2,16-18), patří mezi nejotřesnější biblické příběhy. (Je jakoby protipólem k starozákonnímu příběhu Ex 1,22 o faraónově likvidaci novorozených hebrejských chlapců v Egyptě – před záchranou „mláďátka" Mojžíše.) Tuto hrůznou betlémskou událost, která navazuje bezprostředně na událost narození Krista Pána, však raději oddělujeme i v církvi od vánoční radostné zvěsti. A vytěsňujeme ji ze sváteční pohody až o kus dál za okraj Vánoc. (V církevním kalendáři až za svátek pozdějšího prvního mučedníka Štěpána!) Nelze se divit, že krom zbožných katolických věřících už dnes ví o svátku Betlémských mláďátek jen málokdo. Vždyť i vzpomínání na jakékoli dávné hrůzy není příjemné. A přemýšlení o smutných věcech raději odkládáme na pozdější dobu, pokud je vůbec neodložíme do koše zapomínání.

Souvislost s Betlémskou kaplí v Praze

V křesťanském středověku, i v době Husově, to ovšem bylo jiné. „Betlémská Mláďátka" byla uctívána jako svatí patroni žáků a univerzitních studentů. Tak se stalo, že jejich památce byla zasvěcena v Praze i Betlémské kaple (dostavěná r. 1394), jejíž kazatelna měla sloužit i Karlově univerzitě. (Podle prof. F. M. Bartoše měla tato kaple získat jako vzácnou relikvii dokonce posvátné ostatky jednoho ze zavražděných betlémských nemluvňátek! - Ovšem, tento zřetel k Mláďátkům z Betléma jen doplňuje prvotní a hlavní určení této kaple podle zakládací listiny: „Betlém, tj. dům chleba, kde se mají Kristovi věrní sytit chlebem svatého kázání.") Křesťané minulých dob byli zajisté otevřenější i vůči drsnějším biblickým příběhům než křesťané dnešní, pro něž zůstávají vánoce výhradně ve znamení jediného „Mláďátka–Ježíška", kterého však nesměl nijak postihnout Herodův likvidační záměr.

Souvisí i památka Mláďátek s Vánocemi?

Pokud jde o časový sled vánočního dění, pak určitě ano. V Matoušově podání není žádná větší časová mezera mezi Ježíšovým narozením a útěkem svaté rodiny do Egypta. Ony betlémské scény sledují po sobě zcela bezprostředně: „Mudrci vešli do domu, uviděli dítě, a obětovali mu dary; a potom – na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi – jinudy odcestovali." (Mt 2,11-12). A hned na to navazuje noční scéna: „Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi", aby ho poslal i s rodinou do Egypta. „On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku a odešel do Egypta." Vzápětí pak následuje i Herodova krutá reakce: „Když poznal, že ho mudrci oklamali, rozlítil se a dal povraždit všecky chlapce v Betlémě a v celém okolí ve stáří do dvou let, podle času, který vyzvěděl od mudrců"(Mt 2,13-16). V Matoušově podání tedy jde o jednotný vánoční příběh: od Kristova narození až do chvíle Herodova krutého rozkazu.

Betlémské drama v rámci Boží prozřetelnosti?

Jako prostí čtenáři bychom asi čekali, že Matouš zde vyjádří své rozhořčení a odpor vůči Herodově kruté zvůli. Místo toho však čteme pochopení tohoto dění - a to dalším odkazem na Starý zákon, že ani toto následné vraždění v Betlémě není mimo kontext Božích plánů: „Tehdy se splnilo, co je řečeno ústy proroka Jeremiáše: „Hlas v

Dokončení na str. 4

Jiní jsou na tom hůř

Na dvoře se objevil další invalida. Je to pověstný krasavec Páv, kterého chovali v nedalekém zámeckém parku. Má lesklý modrý krk, na hlavě jemnou korunku, především ale nádherný ocas posetý pestrobarevnými oky. Choval se vždycky jako rozmazlený princ, obletovaný asi pěti pavími otrokyněmi. Ale pak se to stalo: přišel o oko. Ale jak? Zámecký pán nechal po parku volně pobíhat svého Koroptváře a ten začal paví hejno proháněť. Poplašený Páv se snažil přeletět drátěný plot a vypíchl si přitom o vyčnívající konec drátu oko. Zámecký pán nestál už o jednooké zvíře a požádal lesnického praktikanta, ať Páva utratí. Nachomýtl se však k tomu náš hospodář a praktikant, který ptáka litoval, mu ho daroval. Teď se Páv potuluje po našem dvoře a je strašně nešťastný. Nedovede se smířit s tím, co ho postihlo. Takový pád! Z hrdého zámeckého šviháka, kterého okukovaly všechny pávice, klesl na spoluobčana obyčejných slepic. Dříve by mne to asi příliš nedojímalo, ale od té doby, co se mi to stalo s vlastní nohou, mám pro cizí neštěstí pochopení.

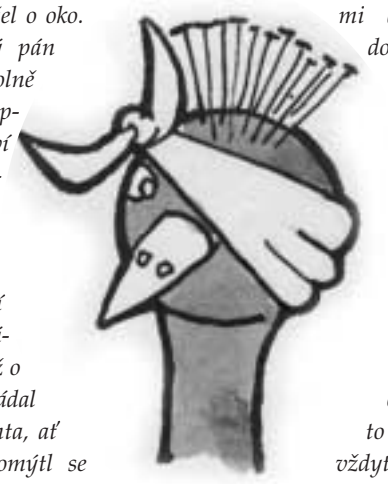

„Pane Páv," povídám jednou, když ho vidím zalezlého v zarostlém koutě dvora, "přece nechcete strávit zbytek života mezi kopřivami." Páv si mě pohrdavě změřil: „Nech si svoje rozumy! Nenechám se poučovat od takového utřinosa." Pak však spustil hlavu k zemi a zmlkl. Říkám si: "Nesmíš se dát jen tak snadno odradit!" a pokračuji: "Podívejte se: nemůžu běhat, ale maminka mě naučila číst. Trávím teď spoustu hodin nad knihami a je mi dobře. Pobavím se, dovím se fůru zajímavých věcí a mám o čem přemýšlet." Zdálo se, že mě Páv neposlouchá, pak se mu však uráčilo přece jen promluvit: „Ty si asi, Krůtě, vůbec nedovedeš představit, co je to ztratit vysoké postavení a oblibu u publika." Na to já namítnu: "Ale vždyť, pane Páv, pokaždé, když jdou kolem děti ze školy, mohou na vás oči nechat." – „Myslíš?" řekl pochybovačně Páv. Přece jen však jako by ho má slova trochu uklidnila. Asi se pokusím každý den s panem Pávem promluvit alespoň jednu dvě věty. Chci, aby si dal říct, že život má mnoho krásných stránek, které ještě nepoznal.

Pozorně si vždycky všímej
zarmoucených, zoufalých.
Vlídné slovo může vrátit
skleslým lidem klid a smích.

Daniel Henych

Pokračování

Postižená husa

Jako farář pro mládež se cítím postiženou husou, zasaženou ostře polemickým článkem „Přehlížené stáří" (ET-KJ 13/2006). Dovolím si tedy párkrát kejhnout:

* Popis mezigeneračního napětí v církvi mi připadá nepřiměřený situaci v církvi. Značnou část mé pracovní náplně představuje práce s mládeží, ale občas se také věnuji aktivitám určeným generaci starší – například jako farář jezdím na rekreaci důchodců do Chotěboře a čtu Kostnické jiskry. Protože programy připravené pro jednu generaci občas použiji i pro druhou, mohu na tomto základě vyslovit předpoklad, že v evangelické církvi není rozdíl mezi generacemi propastný – i naši senioři jsou duchem mladí, zatímco mládež projevuje zralost – jak to dosvědčují například články v mládežnickém časopise Bratrstvo. Z rozhovorů je jasné, že obě generace mají zájem o názory té druhé (a obě se ostýchají tento zájem projevit). Zájem mládeže o seniory lze poznat například z toho, že v Pražském seniorátu pořádali na jaře slušně navštívené dny mládeže s tématem Stáří, i z toho, že mládežníci se jako pomocníci účastní vzpomínané rekreace důchodců v Chotěboři. Nikdy jsem neslyšel nikoho z evangelické mládeže se vyjadřovat tak, jak je popsáno v článku - „s opovržením, s povzdechem, nebo pak plačtivě říkat „kostel s pěti babičkami"". „Neúctu ke stáří", implikovanou článkem, tedy rozhodně mezi mladou generací nevidím.

* Práce s mládeží v církvi není nadbíháním a „ustupováním slabosti mládeže". K tomu si dovoluji ocitovat z knihy společenských her, vydané v roce 1929, tedy v době, kdy ti nejstarší v naší církvi představovali generaci mladší mládeže: „Patří vůbec zábava do sdružení církevní mládeže? Jsou dobří a vzácní lidé, kteří to popírají. … Ale na jedno se přitom zapomíná. Mladý člověk je nejen bytostí mravní a náboženskou, ale také společenskou. Potřeba zábavy jest mu vrozena a jest mu tak přirozená jako cit náboženský. Zde platí slova, kterých použil Pán Ježíš při příležitosti jiné: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!" Mládež se ráda baví a zábavu potřebuje. Ten, kdo jí zábavu poskytuje, získává její důvěru a oddanost. Nikdo nedovede odhadnout nezměrné ztráty a škody, jež církev i království Boží utrpěly u nás právě tím, že o tuto stránku nebylo v církvi dosud postaráno. Církev oddělovala život náboženský od společenského a věnovala se výhradně výchově náboženské. … Přirozeným důsledkem toho jest, že mládež po tisících přilnula srdcem tam, kde je jí poskytována zábava, a církvi, a často i ideálům náboženským, se odcizila. … Zábava ve Sdružení mládeže není ovšem všecko a v programu mládeže není ani zdaleka věcí nejdůležitější." (Václav Vavřina, Společenské hry a zábavné večírky, YMCA, Praha 1929, s. 5) K citátu bych jen dodal, že církevních akcí pro mládež se účastní mladí lidé, pro které je víra v jejich životě důležitou věcí. Kdyby tyto akce postrádaly duchovní program, vadilo by jim to neméně, než kdyby tam nebyl také program zábavný...

* Mladé rodiny s dětmi, které jsou v článku také zmiňovány, představují již jinou generaci, než je mládež. Také argument, používaný proti práci s nimi, je jiný: „Jestliže se pak církev zaměřuje zvláště na mladé rodiny, nedělá to proto, že počítá jen s jakousi populační explozí? Církev ale neroste populační explozí; na přirozené plození sází přece pohanství. Pravá víra se nedědí." Domnívám se, že tyto věty jsou zásadně chybné. Pro věřící rodiče patří to, aby cestu k víře našly také jejich děti, k těm nejdůležitějším prioritám, pro nějž jsou ochotni dělat i náročné věci – například dojíždět do vzdáleného sboru jen proto, že tam jejich děti najdou jiné dětské přátele a budou se tam cítit dobře. Kdyby v Českých zemích nepředávali v dlouhých dobách temna evangelíci svou víru právě děděním, evangelická církev v naší vlasti by v té době zanikla a dnes již neexistovala.

– S autory článku souhlasím v tom, že se církev ve své misijní a pastýřské práci musí zaměřovat na všechny generace.

Když se však člověk baví se staršími členy sboru, ať již s těmi, kteří navštěvovali společenství věrně celou dobu, nebo s těmi, kteří se po určité době do církve vrátili, nezřídka je to proto, že „na dobu strávenou v mládeži mají ty nejkrásnější vzpomínky", jak mi napsala jedna sestra. Proto také církev věnuje tolik energie právě práci s mládeží.

Věřím ovšem také na to, že tam, kde zavane Duch Boží, najdou si svůj domov ve společenství věřících příslušníci všech tří zmiňovaných generací - mládež, mladé rodiny s dětmi i starší lidé.

Mikuláš Vymětal

K devadesátinám Otakara Berounského

Přišel do našeho druhého žižkovského sboru a vlastně za jeho farářem Vladimírem Čapkem nedlouho před druhou válkou po delším duchovním hledání jako mladý muž. A uvízl a zůstal, a stal se ve své době téměř charakteristikou našeho sboru a symbolem sborové práce. Zpěvák, houslista, kytarista,- neposedný myslitel lačný všeho vzdělávání,- laický kazatel a presbyter,- vzdor těžkému zrakovému postižení neúnavný čtenář s mimořádným darem jednou přečtené si pamatovat a dávat dál, - byl snad nejvzdělanějším člověkem, kterého kdy náš sbor měl. Kázal, učil, přednášel, diskutoval ... vše s mimořádným taktem a pochopením pro posluchače. S vírou trvale hledající a s přátelstvím otevřeným a shovívavým.

Dvanáctého listopadu se dožívá devadesáti let. Co mu, my staří, jemu ještě staršímu můžeme přát? Milosrdnost těla a pokoj duše, založený na moudrosti a na naději, vyrůstající z jeho tiché ale zaujaté víry. Amen.

Ilja Herold

Vděčná vzpomínka

Dokončení ze str. 2

s úzkostným dotazem, jestli je tomu skutečně tak, jak mu říkají lidé v církvi, že nerozumí tomu, jak lidé myslí a čeho se bojí, protože tu za války nebyl. Potvrdila mu to. Později se k tomuto rozhovoru častěji vracela a uvažovala o tom, jestli a jak to kdo mohl Hromádkovi přiblížit či pomoci mu rozumět tomu, jak chování lidí je určeno jejich zkušeností z let nacistické okupace. Vážila si toho, že se do republiky vrátil v roce 1947, ačkoliv viděla, jak se akční rádius jeho působení v republice zužuje.

V roce 1950 ztratil zázemí, které měl v Akademické Ymce, kterou v roce 1927 spoluzakládal. Tehdy tu stáli tři: Emanuel Rádl, J. L. Hromádka a Jaroslav Šimsa. Nyní tu stál sám. V roce 1967 mu Jan Šimsa v širší diskusi řekl, že se svými cestami do zahraničí na nejrůznější konference po roce 1958 „uchýlil do vnitřní emigrace". Domácí situaci stále méně rozuměl a jako by ho ani nezajímala. Vzdaloval se i svým žákům, kteří se k němu hlásili jako ke svému učiteli. Žil také se svou rodinou na úplně jiné sociální rovině, aniž by o tom věděl.

O Velikonocích 1969 jsem se s ním sešla v Sola fide v Janských Lázních. Kázal tehdy o tom, že naše místo je pod Ježíšovým křížem. O málokterém kázání jsem přemýšlela tolik jako o tomto! Zvlášť v pozdějších letech policejní represe se mi vnucovala otázka, jestli naše místo není spíše mezi lotry vedle Ježíše Krista na kříži než pod ním. Ke svému úžasu jsem našla obdobnou úvahu v textu sekretáře Akademické Ymky Jaroslava Valenty. Věděl však J. L. Hromádka aspoň něco málo o tom, čím jeho mladší přátelé z Akademické Ymky za války prošli a za jakých okolností zahynuli?

J. L. Hromádkovi vděčím za to, že jsem vystudovala, aniž jsem se vzdala křesťanství. Vděčím mu také za poznání, že události je třeba posuzovat v co nejširších souvislostech. Též jsem se učila na jeho přednáškách úctě ke vzdělanosti a že pravda, o niž musíme usilovat, není jako „houska na krámě", lehce k mání.

Cítím jako osobní urážku každý zjednodušující soud o postoji a rozhodnutích J. L. Hromádky v letech, kdy jsem ho znala a jeho působení sledovala. Tak jako jemu chyběla zkušenost toho, v čem v naší republice žili lidé v letech 1939 – 1947, kdo si dnes dává práci s tím, aby porozuměl situaci, v níž Hromádka žil v letech 1947 – 1969 a o co tehdy šlo?

Milena Šimsová

K Vánocům patří také svátek Mláďátek

Dokončení ze str. 3

Ráma je slyšet, pláč a velký nářek; Ráchel oplakává své děti a nedá se utěšit, protože jich není." (Jr 31,15; - Ráchel, manželka praotce Jákoba, která zemřela při porodu syna Benjamina, byla pohřbena při výšině Ráma „u cesty do Efraty, což je Betlém"(Gn 35,19). Podle staré tradice Ráchel plakala i z hrobu opětovně nad osudem dětí Izraele, zvláště při odvlečení do babylonského zajetí.) Ono dění se podle Matouše opět naplňuje. Betlémská Ráchel musí znovu lkát nad svými dětmi, jak to předzvěděl prorok Hospodinův. - Máme tedy chápat toto betlémské „naplnění" jakoby v rámci dějin „mezi zaslíbením a naplněním"?

Pláč nad betlémskými mláďátky je znamením naděje

Pro nás, i jako věřící křesťany, je připuštění moci zla vzhledem k „vyššímu záměru" něčím těžko pochopitelným. A v případě vraždy nevinátek zcela neúnosným. Kde je naděje na dobré Boží řízení? A přece, narozdíl od našeho morálního úsudku – jak mohl Bůh něco takového dopustit? – tehdejší Matoušovi čtenáři židovského původu mohli rozumět onomu odkazu na Ráchelin nářek právě v původním smyslu Jeremiášova proroctví. Tam je spojen s nadějným ujištěním, že se blíží konec zlého babylónského zajetí; že už jde o její poslední pláč, neboť Hospodin se nad svými dětmi již slituje, navrátí je domů a obnoví s nimi svou smlouvu (Jr 31,16-20). Již je blízko spasení!

V příběhu Mláďátek nemá místo představa Boha, který musí kazit všechny skutky ďáblovy, včetně Herodových. Zatím je lidskému rodu dopřávána svoboda i k hříšnému vraždění. Avšak i v oběti Mláďátek betlémských můžeme rozpoznávat určitý smysl, který vede k naději na dobré skončení. Při našem vánočním Betlému právě skrze Mláďátko-Ježíše zachráněného před Herodovým zlým záměrem.

Jiří Otter

Inzerce

Biblická společnost nabízí

Bible/kód č. 1111/
Český ekumenický překlad
Vydání bez deuterokanonických knih
Formát 160x212 mm, pevná vazba - vínová a hnědá koženka, cena 539,-

Bible /kód č. 1124/
Český ekumenický překlad
Vydání bez deuterokanonických knih
Nová grafická úprava, bibl. text je v jednom sloupci s odkazy na vnějším okraji stránky s poznámkami v dolní části pod hlavním textem.
Formát 125x182 mm, pevná vazba - vínová koženka, cena 359,-

Kalendář Zemí Bible 2007 /kód 6041/
Formát 235x325 mm, kroužková vazba, cena 98,-
Veškeré knihy obdržíte přímo v naší prodejně v Domě Bible, Náhorní 12, 182 00 Praha 8 - Koby-lisy.
Objednat si je můžete také e-mailem na adrese obchod@dumbible.cz, v internetovém obchodě http://dumbible.vltava2000.cz, nebo telefonicky na čísle 284 693 926.

Historická společnost VERITAS dává na vědomí všem zájemcům, že na prosinec 2006 a leden 2007 připravila k distribuci druhé, doplněné a opravené vydání
Edice tolerančních přihlášek z let 1781-1782.
Jde o svazek: země Čechy, Města pražská
Svazek je rozšiřován elektronicky - volně ke stažení na webové adrese http://veritas.evangnet.cz.
Elektronickou verzi zasíláme též na CD-ROM. Zájemci o tištěnou verzi si ji mohou pomocí jednoduchého formuláře rovněž objednat.
Formulář je k dispozici na výše uvedené internetové adrese, nebo si o něj napište na tuto adresu:
Mgr. Miroslav Soukup (jednatel), Sídliště 1436/17, 289 22 Lysá nad Labem;
případně e-mail: veritas@evangnet.cz.
Edice tolerančních přihlášek přináší systematicky utříděné prameny o průběhu prvního roku po vydání tolerančního patentu, včetně jmenných přihlášek k evangelické víře. Využijí ji například rodopisci nebo historikové zaměřující se na tuto nedílnou část dějin naší země. Neměla by chybět v žádné historicky zaměřené vědecké knihovně.
Výbor historické společnosti VERITAS

Dary na tiskový fond

Církev bratrská - Praha 5 Smíchov 6200,-
Církev bratrská - Liberec 1000,-
L O S - Římská 43, Praha 2 10000,-
MOKJ - Pardubice 800,-

jednotlivci:
bratr Dušek Vl. - Brno 100,-
ses. Janovská Hana - Praha 8 300,-
bratr Jelínek Jan - Oráčov 1000,-
ses. Jiskrová Jarmila - Chrudim 10000,-
bratr Kacafírek Luboš - Praha 2 200,-
bratr Kočí Jaromír 2000,-
bratr Kotouček Jan 100,-
ses. Králová Helena 200,-
bratr Macek Jan 2000,-
bratr Mareček Miroslav 1000,-
bratr Mědík Petr - Plzeň 300,-
ses. Michalíková - Havířov 200,-
bratr Schulz Adolf 1000,-
ses. Sobková Marta 2000,-
ses. Vávrová Marie 700,-
ses. Vedralová Miloslava - Praha 10 1200,-
ses. Doleželová Věra 1000,-
ses. Pavlů Alena 500,-
ses. Polohová Marie – Havířov 2000,-
ses. Šmejkalová Jaroslava 500,-

dárci, kteří nechtěli být jmenováni 2610,-

Všem dárcům děkujeme.

Vánoce u Klimenta

24. 12. - 9.30 h
(káže Ondřej Macek)
24. 12. - 16.00 h štědrovečerní bohoslužby
(káže Eva Halamová)
25. 12. - 9.30 h s večeří Páně
(káže Eva Halamová)
26. 12. - 9.30 h
(káže Blahoslav Hájek)
31. 12. - 9.30 h
(káže Eva Halamová)
1. 1. 2007 Nový rok - bohoslužby se nekonají, ale od 18.00 h přímý přenos ekumenické bohoslužby (ČT na 2. programu od 18.00 do 19.00 h.)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Vánoce 2006

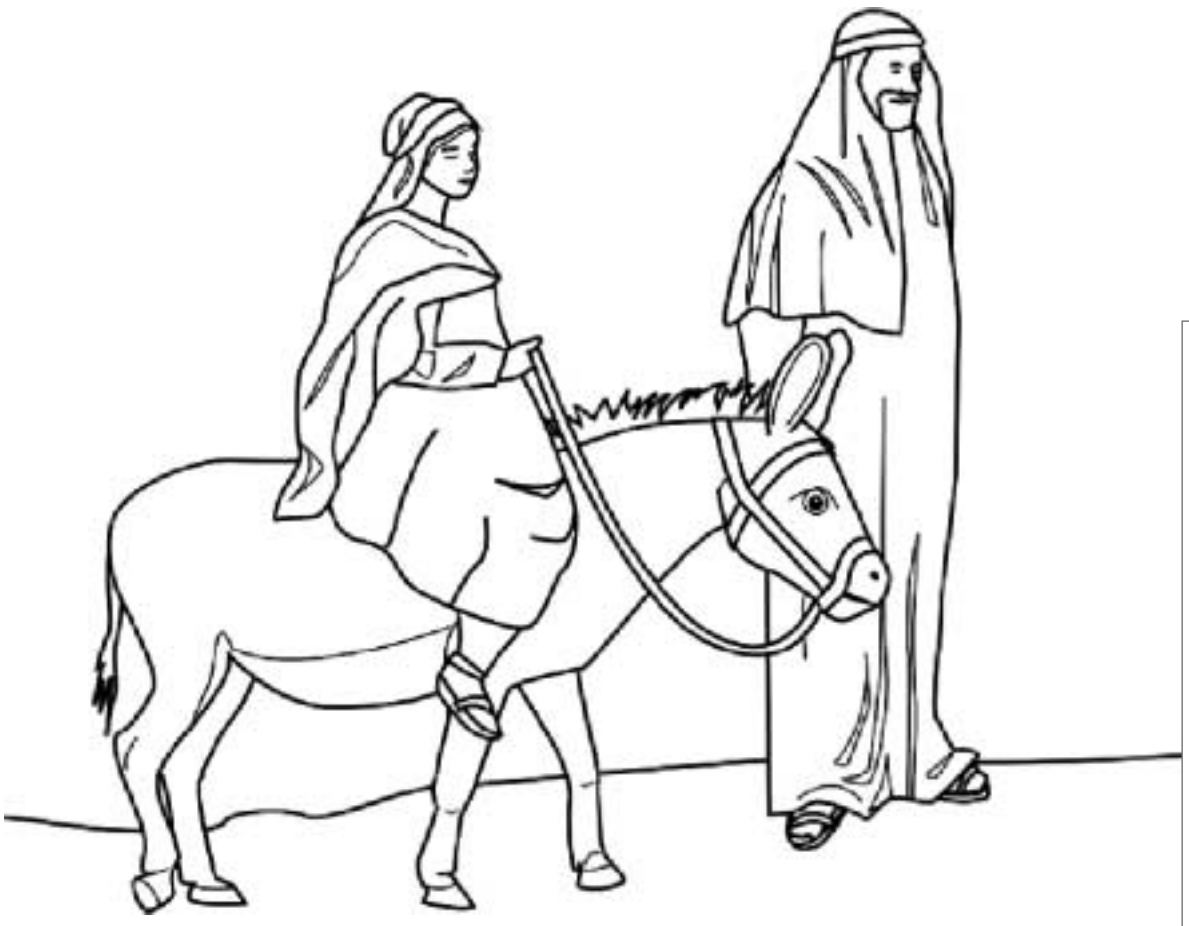

JOHN PIERPONT ZEMŘEL *jako neúspěšný člověk roku 1866 ve věku jedenaosmdesáti let; konce svých dní se dožil jako vládní úředník ve Washingtonu, D. C. a jeho duši trápila celá řada osobních proher.*

Vše začalo celkem dobře. Absolvoval na Yaleově univerzitě, kterou jeho dědeček pomáhal zakládat, a s jistým nadšením si za své povolání zvolil dráhu učitele.

Jako učitel neuspěl. Byl na studenty moc hodný. A tak se začal rozhlížet ve světě práva.

Jako právník neuspěl. Byl moc velkorysý ke svým klientům a příliš mu záleželo na spravedlnosti, než aby se ujal případů, které slibovaly tučné honoráře.

Další profesí, kterou si vybral, bylo obchodování s konfekcí.

Jako obchodník neuspěl. Nedokázal si účtovat dost, aby dosahoval zisku, a příliš svobodně zacházel s úvěrem. Mezitím psal poezii, a i když básně publikoval, honoráře nebyly takové, aby mu stačily na živobytí.

Jako básník neuspěl. A tak se rozhodl, že se stane pastorem.

Odešel na Harvardovu bohosloveckou školu a byl vysvěcen na pastora kostela v Hollis Street v Bostonu. Ale protože byl pro prohibici a proti otroctví, postavili se proti němu vlivní členové jeho obce, a tak byl přinucen rezignovat.

Jako pastor neuspěl. Zdálo se, že by mohl něco znamenat v politice, a tak byl za Abolicionistickou stranu nominován jako kandidát na guvernéra státu Massachusetts. Prohrál. Nezlomilo ho to a kandidoval do Kongresu za Stranu svobodné půdy. Prohrál.

Jako politik neuspěl. Začala občanská válka a on se přihlásil jako dobrovolný vojenský pastor Dvacátého druhého pluku massachusettských dobrovolníků. Za dva týdny toho nechal, neboť zjistil, že ten úkol je nad jeho síly po zdravotní stránce. Bylo mu sedmdesát šest.

Nezvládl to dokonce ani jako feldkurát. Někdo mu sehnal jakési bezvýznamné úřednické místo na ministerstvu financí ve Washingtonu, a tak posledních pět let svého života strávil jako úředníček v kartotéce. Ani to mu moc nešlo. Nebavilo ho to.

John Pierpont zemřel jako neúspěšný člověk. Nedotáhl do konce nic, co chtěl dělat nebo čím chtěl být.

V Cambridgi v Massachusetts má na hřbitově na Mount Auburn malý náhrobní kámen. V žule je napsáno:

BÁSNÍK, KAZATEL, FILOSOF, FILANTROP.

S dnešním časovým odstupem by se dalo namítnout, že vlastně neúspěšný nebyl. Jeho oddanost sociální spravedlnosti, touha být milující lidskou bytostí, angažovanost v palčivých problémech jeho doby i víra v sílu lidského myšlení - to nejsou nezdary. A dost z toho, co považoval za porážku, se postupem času obrátilo v úspěch. Školství bylo reformováno, právní procedury se zdokonalily, úvěrové předpisy se změnily a především - otroctví bylo navždy zrušeno.

Proč vám to vlastně vykládám? Není to nijak mimořádný příběh. Mnoho reformátorů devatenáctého století prožilo podobný život - prošlo podobnými nezdary a úspěchy. V jedné velice důležité věci nebyl John Pierpont neúspěšný. Každý rok přijde prosinec a my slavíme jeho úspěch. V srdcích a myslích na něj chováme celoživotní vzpomínku.

Jde o písničku.

Vůbec ne o Ježíši, andělích nebo Santa Clausovi. Je to úžasně jednoduchá píseň o jednoduché radosti, když se to studeně bílým soumrakem zimního večera svištĕ na saních tažených jedním koněm. S kamarády - a celou cestu se zpívá a směje. Nic víc. Nic míň.

"Rolničky".

John Pierpont napsal "Rolničky".

Napsat písničku, která vyjadřuje tu nejprostší radost, napsat písničku, kterou zná tři nebo čtyři sta miliónů lidí po celém světě - písničku o něčem, co nikdy nedělali, ale co si umějí představit - písničku, kterou každý z nás, velký či malý, umí zapískat, jakmile piano zahraje první akord a první akord se rozezní v našem srdci, no to přece není neúspěch. Jednoho sněhobílého odpoledne uprostřed zimy John Pierpont napsal ty řádky jako dárek své rodině, přátelům a náboženské obci. Tím za sebou zanechal trvalý vánoční dar - ten nejdražší ze všech - ne ten pod stromečkem, ale neviditelný a nepřekonatelný dar radosti.

(Postskriptum. V zimě roku 1987 se mi v Methowském údolí Kaskádového pohoří ve státě Washington konečně splnilo dávné přání. Sněhu bylo skoro metr, teplota na nule, obloha byla jasná, sáňky bez stříšky a kůň byl grošák, měl červený postroj a rolničky. A uháněli jsme zasněženou plání a smáli se celou cestu. Díky, Johne Pierponte. Každé slovo té písničky je pravdivé.)

Robert Fulghum

DĚTSKÝ OTČENÁŠ

Komu je?
Tobě, Otče náš!

Jako je všechno živé Tobě.
Tvoje jsou děti,
mláďata:
telátko, jehně, house, hříbě...

Ty patříš jim,
jsi jejich Hospodář.
Vždyť Tvoje ruka požehnaná
podala lidem jako dar
mláďátko ženy - Krista Pána.

Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo. Rozmnožil jsi národ, rozhojnil jsi jeho radosti; budou se před tebou radovat, jako se radují ve žních, tak jako jásají ti, kdo se dělí o kořist. Neboť jho jeho břemene a hůl na jeho záda i prut jeho poháněče zlomíš jako v den Midjánu. Pak každá bota obouvaná do válečné vřavy a každý plášť vyválený v prolité krvi budou k spálení, budou potravou ohně. Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje."

Iz 9,1-5

Pokoj bez konce

Iz 9,1-6

Prorok Izaiáš mluví k Izraeli obklíčenému rozpínající se Asýrií. Jeho severní území už padla a asyrský válečný stroj postupuje nezadržitelně dál. Je jen otázkou času, kdy temnota zahalí celou zemi. Izaiášův optimismus nevyvolávají náznaky nějaké politické změny. Naděje, kterou zvěstuje svým současníkům, vyrůstá odjinud. Z víry v Boží milosrdenství! Zatím je toto milosrdenství zaslíbeno jen lidu Staré smlouvy. Ale už teď ukazuje k události, která se jednou stane "velikou radostí pro všechen lid". Boží milosrdenství totiž v dějinách roste. Krok za krokem stírá rozdíl mezi Židem a Řekem. Stává se světlem každému, kdo chodí v temnotách a bojí se pohlédnout k zítřku.

Zaslíbené velké světlo snadno vzbudí představu, že vítězný bude každý zápas, do něhož vstupujeme s vírou v srdci. Tak pohádková ovšem víra v Hospodina není. Záruka vítězství se týká jen rozhodujícího zápasu. A tím pro Izrael boj s Asýrií nebyl. Asýrie byla jen jedním z jeho nepřátel. Obrovským, nikoli však největším. Rozhodující zápas Izraele - stejně jako ten náš - nebude veden s žádnou armádou, ale s "mocnostmi a silami ovládajícími tento věk tmy". Na ně si je třeba posvítit. Proti nim je třeba se vyzbrojit. Ne mečem a kopím, ale pravdou a láskou. Z nich totiž vyzařuje ono velké světlo. Prorok je přesvědčen, že v tomto rozhodujícím střetu dějin Hospodin zvítězí.

Izaiášova vize se tedy netýká jen nějaké dávné historické události. Temnoty, které ohrožovaly Izrael, obkličují i nás. Tyto temnoty tu však nebudou věčně. Prozáří je světlo. Úplně stejně jako při stvoření. Prorok ukazuje k budoucnosti, kterou před námi otevírá Bůh. Člověk zhasnul, aby nebylo vidět na zlé, které činí. Teď tmou strádá, rozsvítit však už nedovede. Izaiáš vyhlašuje, že nám jednou Bůh rozsvítí. Betlémští pastýři uviděli toto zaslíbené světlo jako první. Nejdříve se ho ulekli, ale pak se vydali k jeho zdroji. Světlo v temnotách přitahuje a podněcuje k jednání. Dává odvahu opouštět stereotypy, stavět se proti chaosu a budovat ve světě dobrý řád.

Výrazy „kořist, břemeno, plášť vyválený v prolité krvi", naznačují, že Vánoce nejsou svátky sentimentu, ale mají co činit s nejhlubším ohrožením lidského života. Kdo si prozpěvuje "Narodil se Kristus Pán" a nevnímá toto narození v souvislosti se zlomeným prutem poháněče, neví o čem zpívá. Prorok zaslibuje příchod toho, který postaví převrácený svět opět na nohy. Evangelista jeho zaslíbení po osmi stech letech oprašuje a říká: Ten očekávaný už přišel. Máme krále, který naváže na to nejlepší z rodu Davidova. Ačkoli nás Asyřané zdecimovali, Bůh nad námi stále drží ochrannou ruku. - Ježíšovo narození je všem lidem ujištěním, že dějiny nekončí v nějakém temném hřbitovním rohu, ale v pokoji bez konce na trůně Mesiáše.

Izaiáš definuje tohoto Mesiáše čtverým způsobem: Divuplný rádce, tedy ten, který nevychází z lidské, nýbrž z Boží moudrosti. Božský bohatýr, tedy ten, který je vyzbrojen mocí shůry. Otec věčnosti, tedy ten, jehož vláda není jen na chvíli, ale navždy. Vládce pokoje, tedy ten, pod jehož žezlem člověka život netraumatizuje, ale naplňuje radostí. Vláda Mesiáše znamená konec vší tyranie, lži, veškerých polopravd a všeho zatemňování. Jako dopadají paprsky vycházejícího slunce na zemi stále dál, tak se jeho vláda šíří z betlémských jeslí až do posledních končin země, až do nejtemnějších zákoutí lidské duše. To je motivace k životu, jaká jinde nemá obdoby.

Zaslíbené Dítě je počátkem nového stvoření. V něm znovu raší, co se mělo prosadit už v Adamovi. Syn, který nám byl dán, poslouchá Boha více než lidi. Otec v nebesích je mu vyšší autoritou nežli Josef v Nazaretě. To ho kvalifikuje k tomu, aby na jeho rameni spočinula vláda. To způsobuje, že vítězí nad "mocnostmi a silami ovládajícími tento věk tmy". Vpravdě lidský dokáže být jen ten, kdo se profiluje jako Boží. Ježíš je proto tak lidský, protože je Božím Synem! Navenek je úplně stejný jako my. Uvnitř je však zcela jiný. Proto dokázal rozsvítit v zemi šeré smrti světlo. Díky tomuto jeho světlu už nemusíme chodit v temnotách.

Emanuel Vejnar

BÁSNÍK VYPRÁVÍ DĚTEM O OTČENÁŠI

Tu modlitbu nám řekl Pán.
Snad je jí příliš mnoho
pro dětská srdce dokořán,
jež tlučou pod oblohou.

Možná je vůbec veliká
pro lidskou míru celou.
A přesto vaše křidýlka
na cestu si ji berou.

A přeletí s ní pohoří,
ty dálky vod i souší.
Co vaše ústa hovoří,
hlavička jenom tuší.

Modlitba těžká pro děti.

Když kolem vás se setmí -
až pak se ve vás rozsvítí
to její světlo do tmy.

Básně na této straně:
Milan Rúfus: Nové modlitby
(Mladé letá, Bratislava 1995)

Bohoslužby s dětmi

Matouš 2, 1-12
(Čtení: Ž 72, 1-11)

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit." Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: ‚A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.'" Tedy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: ‚Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit." Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary - zlato, kadidlo a myrhu. Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

Za čtrnáct dní bude svátek, v kalendáři nazývaný Tří králů. - Ale jestli jste pozorně sledovali, co jsem právě přečetl, všimli jste si, že tam není řečeno, že to byli králové a že byli tři. *Hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě.* Žádní králové, nýbrž mudrci - a kolik jich bylo, nevíme; snad tři, nebo třeba pět, sedm, deset...

Čím se ti mudrci zabývali? Prý *viděli hvězdu*. Sledovali hvězdy. Hvězdářské dalekohledy tehdy neměli, ale měli znalosti o tom, jak se hvězdy na obloze pohybují. A věřili, že se z nich dá poznat, bude-li válka nebo ne, úroda nebo hlad, zda se bohové zlobí nebo jsou příznivě nakloněni. Pověra. Houževnatá. Dodnes lidé čtou horoskopy. A když o něčem nevíme, jak to dopadne, řekneme: To je ve hvězdách. - Takže: žádní králové, ale mudrci, kteří uměli číst ve hvězdách.

Ale o králích je v našem vyprávění také řeč. Nejsou tři, ale dva. Kteří? Herodes - *a ten právě narozený král Židů*. Mudrci z hvězd zjistili, že se narodil král Židů. A *přišli se mu poklonit*. A potom opravdu, když našli to dítě, padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary. Jako králi.

Sotva se to dítě narodilo, už přijímalo královské dary a pocty. Křesťané, kteří toto vyprávění poslouchali a četli, věděli, že to bylo v pořádku: Ježíš *je* král a byl jím od samého počátku. Zpívali jsme písničku: „A králem bude dítě." Naše vyprávění doplňuje: králem bylo dítě. Poznali to pohanští mudrci. Prý to měli z hvězd. Poznali jsme to my. My to máme z evangelia. Ježíš je král. To je to první, co si zapamatujeme.

Ale vraťme se k vyprávění. Ti mudrci uviděli na obloze nějaký úkaz, porozuměli mu tak, že se někde narodil král Židů, a tak chtěli zjistit, kde se narodil. Kam a koho se šli zeptat? Heroda do Jeruzaléma, do hlavního města. Kam jinam než do hlavního města? Kdyby se dnes rozneslo, že se v Čechách narodil král, kam bychom se šli zeptat? Přece ne do Peček. Do Prahy, na Hradčany. Když se narodí král, tak o tom budou něco vědět na Hradě a v katedrále, prezident nebo arcibiskup. Ti mudrci věděli už z domova, že nejdůležitější věci se odehrávají v hlavních městech.

Ale běda. V Jeruzalémě o novém králi nevědí nic. Ten král se nenarodil v hlavním městě - nýbrž? Nespatřil světlo světa v královském paláci - nýbrž? První dva evangelisté si na tom dávají záležet. Král a Spasitel světa se nenarodil v Římě, kde se dělala světová politika, nýbrž v odlehlém Judsku. A tam zase ne v Jeruzalémě, kde se nedělala politika světová, ale aspoň nějaká politika, nýbrž v malém městečku Betlémě. Ani ve Washingtonu ani v Bruselu ani v Praze. V Betlémě. Centrum světového dění se přestěhovalo.

Ti mudrci tedy v Jeruzalémě nenašli krále, kterého hledali. Herodes nic neví. Dá si svolat své poradce, ti pátrají v Bibli a hlásí: Proroci napsali, že se má narodit v Betlémě. A tak se mudrci vydají do Betléma. Pěšky ani ne půlden cesty. Z Jeruzaléma šlapou do Betléma.

Oni ovšem ještě nemohli vědět, co víme my: Ježíšova cesta v Jeruzalémě nezačala. Ale Ježíšova cesta v Jeruzalémě - skončí. Na kříži. Mudrci jdou z Jeruzaléma do Betléma. Ježíš půjde naopak.

To je to druhé k zapamatování: Ježíš se v hlavním městě nenarodil. Ale skončil tam.

Ti mudrci, když našli cestu k Ježíšovi (zase se orientovali podle hvězdy), *zaradovali se velikou radostí, vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou*. Jsou lidé, kteří se radují, když najdou cestu k Ježíšovi. Ale ne všichni.

Co ten druhý král, Herodes? Ten se zrovna neraduje. Když slyšel, že se narodil král židovský, *znepokojil se*. Zachvěl se strachem. Instinktem tyranů odhadl, že na svět přišla jiná moc. Co to je? Jedněm je Ježíš k radosti, jiným k úleku.

Dva králové. Jeden má policii, úřednictvo, má moc a také chladnokrevnost - takovou, že zítra nechá povraždit všechny betlémské chlapečky do dvou let. A ten druhý? Bezmocné dítě. A i později: dvanáct učedníků, to je všechno. Nemá armádu, nemá bohatství, nemá paláce, ani střechu nad hlavou nemá. Zato dokáže zlomit lidskou pýchu, zlobu, nenávist, sobectví a nesmířenost. Dva králové. Jeden, který rozmnožuje nářek a utrpení, kam jen šlápne. Druhý, který přináší pokoj, smíření, uzdravuje, potěšuje, hříšné lidi přijímá ke stolu (zítra také nás) a chudým zvěstuje evangelium.

Každý si může vybrat. Komu se raději pokloníš, která moc tě více přitahuje? Moc zpupnosti, nebo moc pokory? Poklekneš před důvtipem zbrojních techniků, kteří vyvinuli geniální střelu tomahawk bezpečně vyhledávající cíle, jež má zničit, - nebo před obětavostí bezejmenných lékařů, sester, učitelů, humanitárních pracovníků, kteří postiženým a poníženým lidem a dětem vracejí život, zdraví, domov, důstojnost, učí číst a psát, napravují křivdy, přinášejí útěchu, doprovázejí v nemoci a umírání, pracují ke smíření a nabízejí odpuštění? Komu platí naše větší úcta? Každý se rozhodni.

To je to třetí: Před kým se pokloníme? A konečně a jen krátce: Ti mudrci z východu se poklonili Pánu Ježíši. Heroda zdvořile vyslechli, ale královskou poctu mu nevzdali. Tu vzdali až dítěti v jeslích. A tím sami opravili, co na začátku řekli nepřesně, když se ptali: *Kde je ten narozený král Židů?* On není jen král Židů. Ti mudrci nebyli žádní Židé, a přece se k němu jako ke králi přihlásili. Byl to najednou i jejich král. Už jsme to prve zpívali: „A přinesou mu dary k poctě Arab i Habešan, do jeho služby dá se v úctě lid cizí ze všech stran" (Evangelický zpěvník č. 72). Arab nebo Habešan, černoch nebo běloch, Čech nebo Němec, evangelík nebo katolík, po předcích český bratr nebo vychováním bezvěrec: to dítě je, chce být a bude králem každého a všech.

Ze všech stran země k němu budou lidé hledat cestu, doptávat se na něj, a když jej naleznou, s radostí se mu pokloní. Ne proto, že nashromáždil tolik pokladů, vojáků, zbraní, nýbrž proto, že - slyšte! - „on trpícího vysvobodí, když volá v nouzi své", protože „jemu, který kříž sám nese, krev jejich drahá je". I to jsme zpívali.

Krev trpících je mu drahá. Tak drahá, že raději prolije svou vlastní.

Pavel Filipi

(Kolik zbývá z noci. Kázání, Kalich 2006)

K + M + B, nebo C * M * B ?

Od samého počátku, kdy se před třiceti lety do paneláku Na konečné nastěhovali družstevníci, vládla mezi nimi mimořádná shoda. 0 tuto shodu se neúnavně staral tehdejší domovní důvěrník s případným jménem Dohlídal. Svědomitě dohlížel, aby na státní svátky byly ve všech oknech československé a sovětské praporky. Hlídal, zda se všechny partaje pravidelně střídají při mytí schodů. Přesvědčoval se, zúčastní-li se na jaře z každé rodiny někdo úklidové brigády v okolí baráku, a přiměl družstevníky, aby zřídili kolem parkoviště několik okrasných záhonků. Někteří sice na něho tajně žehrali, ale netroufali si odmítnout.

Po listopadovém převratu blahodárné působení pana Dohlídala či soudruha Dohlídala vzalo kvapně za své. Záhonky u parkoviště zpustly a auta začala na ně nemilosrdně najíždět. Do mytí schodů se už nikomu nechtělo, a tak byl najat placený uklizeč, který jednou za čas přejel schody bohatě nacucaným hadrem. Na prvního máje a ostatní státní státky vyrazili obyvatelé domu nezadržitelně z města ven a nikoho ani nenapadlo dělat si těžkou hlavu s vlajkovou výzdobou oken.

I když předlistopadové zvyklosti byly tak rychle zapomenuty, jednota obyvatel v domě zůstala zachována, ovšem v odlišné podobě, než o ni usiloval Jaromír Dohlídal. Začalo to tím, že se na dveřích výtvarnice Růžičkové začala v různých ročních obdobích postupně objevovat originální výzdoba, na kterou dříve nikdo ani nepomyslel. Na jaře to bylo velikonoční líto ze slámy, kočiček a pestrobarevných vejdunků. Koncem léta vystřídal líto dožínkový věneček z klásků, makovic a slaměnek a začátkem prosince zavěsila paní Růžičková na dveře věnec z chvojí, jeřabin a břečťanu. Když procházeli kolem sousedi, zvědavě okukovali tato vkusná umělecká dílka a než se rok s rokem sešel, zdobení dveří se rozšířilo po celém domě jako nakažlivá nemoc. Novodobá lidová tvořivost i touha předčit druhé tu nacházely bohaté uplatnění. A tak se na věnečcích objevily i silonové krajky, plastové třešničky a hruštičky i drobná kuřátka a zajíčci ze supermarketu z oddělení hraček. Se zpožděním do domu dorazilo i dlabání dýní a vystavování strašidelných dutých hlav na tak zvaný halloween. Tenhle původně americký zvyk by pan Dohlídal určitě tvrdě odsoudil jako "západáčký". Naštěstí se toho už nedožil. Kteréhosi srpnového dne usnul na lavičce před domem a už se neprobudil.

Jeho družstevní garsonku prodali dědicové penzistovi Lázničkovi, který ovdověl a hledal pro sebe byt pro jednu osobu. Profesor Láznička byl od přírody šťoura a ze školy si odnesl do důchodu zvyk každého zkoušet. Zkoušel mladé i staré. Příležitost, aby tento svůj sklon mohl osvědčit, se naskytla hned po jeho nastěhování do paneláku. Když se vracel z odpolední procházky prosincovou přírodou, srazil se v domovních dveřích se sextánem Veverkou, kterého ještě vloni učil latinu a dějepis. "Tak to vy tady také bydlíte, Veverko?" podivil se pan profesor. "Přímo proti vám, pane profesore," odpověděl mladík. "Máme teď na dveřích adventní věnec." - "Adventní věnec?" pozastavil se profesor Láznička. "Všiml jsem si, že tam visí něco zeleného. Ale adventní věnec, jak k nám pronikl z Rakouska, se přece na dveře nevěší. Ten se věší ke stropu nebo leží na stole, aby se na něm mohly rozsvěcovat svíčky. Každou adventní neděli přibude jedna nová. Kolik tedy bude těch svíček, Veverko?" Student zaváhal a pokusil se podat vysvětlení: "Patrně budou tři - podle předvánočních nedělí, kdy jsou otevřené všechny krámy - to jsou bronzová, stříbrná a zlatá neděle." - "No takhle mi to ještě nikdo nevysvětlil," zalesklo se panu profesorovi pobaveně v očích. "Máte, Veverko, doma nějaký naučný slovník? Tak si v něm najděte heslo >advent< a důkladně si je prostudujte." Dědek jeden, musí nás pořád poučovat! pomyslel si student Veverka, ale navenek se tvářil i nadále uctivě.

Adventní věnce na dveřích však nebyly to jediné, co ohlašovalo v paneláku blížící se svátky. V několika oknech se objevily také zavěšené hvězdy - ne už rudé pěticípé, ale zlaté nebo dokonce svítící. A ve zbývajících oknech se rozzářily svícny nejrůznějších typů. "Odkud máte ten svůj svícen?" pokusil se profesor Láznička navázat přátelství se starou paní Kloudovou z přízemí. "Ale to mi vloni koupil vnuk. On je to moc hodný chlapec. Toulal se v Praze po bývalém Židovském městě a viděl tam plný výklad svícnů a jeden mi koupil. Prý si říkal: Na babičce nesmíš šetřit a musíš jí vybrat nějaký z těch velikých, co mají sedm nebo osm ramen. A tak mi vybral ten největší jako dárek pod stromeček. Že je krásný?" - "Víte ale, paní sousedko, že tyhle veliké svícny jsou vlastně typické židovské předměty?" poučil starou dámu pan profesor. "Sedmiramennému svícnu se říká menóra a je to přímo symbol židovské zbožnosti. A svícen pro osm svíček se zas postupně rozsvěcuje koncem prosince na židovský svátek chanuka." - "Tak vy si myslíte, pane profesore, že se to nehodí, abych tímhle svícnem svítila na Ježíška?" zklamaně se dotazovala paní Kloudová. "Vlastně proč ne?" zauvažoval profesor Láznička. "Vždyť Ježíš byl rodilý Žid, i když se stal světlem i ostatním národům." Tomu paní Kloudová moc nerozuměla, ale ulehčeně si oddychla, že nikdo nemůže svícen od vnuka kritizovat a obviňovat ji, že chce mít mermomocí něco extra.

Vánoce přišly a zas skončily - pro některé nájemníky už na Štěpána, pro jiné silvestrem a pro zbývající na Tři krále. Také na Tři krále se uplatnilo, co družstevníci odkoukali jeden od druhého nebo co zažili ještě kdysi ve svém dětství. Téměř na všech dveřích se objevila trojice písmen K + M + B. Někdo tuto šifru napsal křídou i na domovní dveře. Když se sextán Veverka vracel ze školy, zastal před vchodem do domu profesora Lázničku v domácím oblečení, jak mokrou houbou maže část nápisu. Co se dědkovi zas nelíbí? pomyslel si student a po pozdravu se pokoušel rychle proklouznout na schodiště. Ale panu profesorovi neunikl: "Divíte se asi, Veverko, co chci na nápisu měnit, že? Proč jsem tady místo >K< napsal >C<, co myslíte?" Však já ti tentokrát vytřu zrak! pomyslel si Veverka: "Patrně proto, pane profesore, že se k nám ctění tří králů rozšířilo z římské říše a Kašpar byl původně latinské jméno a psalo se Casparus." - "Musím vás, Veverko, pochválit, že logicky uvažujete, jenže ono je všechno trochu jinak. Jednak se v Bibli nepíše o třech králích, ale o nejmenovaných mudrcích od východu bez udání jejich počtu. Jednak jméno Kašpar není latinského, ale orientálního původu a znamená >strážce pokladu<." - "Tak proč jste tady, pane profesore, napsal to >C<?" neudržel se sextán Veverka. "Tak to vám tedy rád prozradím, Veverko. Teď tu máme na dveřích počáteční písmena tří slov: Christus mansionem benedicat! Ať Kristus požehná tento příbytek! A to je určitě to nejdůležitější, co si můžeme pro tenhle dům přát, viďte?"

Daniel Henych

Požehnané Vánoce a úspěšný nový rok 2007 přeje čtenářům redakce